

برگشتند. پرسیدم: نمی‌مانید؟ گفتند: نه، صبح چهارشنبه باید به جلسه هیئت دولت برسم. خیلی اهل زیارت و توجه و توسل بودند. همیشه هم به ما می‌گفتند شما که کنار حضرت رضاع) هستید برای ما دعا کنید، از حضرت بخواهید.

• در دوره خادمی آستان قدس رضوی، چه خدماتی از شهید آیت‌الله رئیسی دیدید؟

سه سال دوره کوتاهی بود، ولی ایشان در آستان قدس منشأ خدمات خوبی شدند و پایه‌گذاری کارهایی در حوزه‌های خدمات اجتماعی که قبلاً هم بود، در دوره ایشان گسترش پیدا کرد. توجه به زائران و توجه ویژه به زائرین احسان پذیر. همین زائرسراهایی که ساختند که زائرینی که امکانات کمتری دارند، از این موقعیت‌ها و فضاها استفاده کنند. اصل را بر زیارت زائرین و خدمت به زائرین قرار داده بودند. یادم هست یک وقت برای سالگرد یکی از بزرگانی که در حرم مطهر مدفون هستند، می‌خواستند مراسمی بگیرند. ایشان به آن بزرگ خیلی ارادت داشتند، ولی گفتند در حد بیست دقیقه، هیچ چیزی نباید مانع زیارت مردم بشود. اصل در اینجا زیارت و زائر است. ما اجازه نداریم که برنامه‌ای داشته باشیم که برای زائرین محترم محدودیت ایجاد شود. ایشان خیلی به این مسئله توجه داشتند.

• شهید آیت‌الله رئیسی در مواجهه با مقام و مسئولیت چگونه بودند؟

آقای رئیسی حقیقتاً بر پست و مقام سوار بود و پست بر او سوار نشد. این را من با همه وجودم حس کردم. خدا می‌داند رفتارشان از آن روزی که یک بچه یتیم در قم بود تا روزی که رئیس جمهور شد، در تواضع، اخلاق و نوع تعاملش با دیگران فرقی ندیدم. تصنیعی هم نبود، چون اگر تصنیعی باشد، بالاخره در جایی خودش را نشان می‌دهد.

• تأثیر مردم از شهید آیت‌الله رئیسی را چگونه تفسیر می‌کنید؟

آیه «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا» نشان می‌دهد که تأثیر مردم از او، با اشکال و تنوع مختلف، و نه یک بخش و قشر خاصی، واقعی است. حقیقتاً همین است و مصداق آیه‌ای که عرض کردم. کسی که عمل صالح انجام بدهد، خود را خدمتگزار مردم بداند و خود را برای مردم نگیرد، بلکه حقیقتاً خادم و نوکر مردم بداند، خدا دل‌ها را به سوی او جذب می‌کند.

• خاطره نقل نشده‌ای از ایشان ندارید؟

ایشان هر اتفاقی که می‌افتاد معمولاً برای من تعریف می‌کرد. خیلی با هم صمیمی بودیم. یک بار گفت: «در سفری که به حرم امیرالمؤمنین (ع) داشتیم، به آقا عرض کردم: ما که هر چه مشرف می‌شویم شما جواب نمی‌دهید. دلم شکست. گفتیم من هم چیزی نمی‌خواهم، می‌روم یک گوشه می‌نشینم، زیارت می‌کنم، نماز می‌خوانم و می‌روم، رفته و مشغول نماز شدم. دیدم کسی به پشت من زد و گفت: آقا می‌فرمایند کار برای خدا بکنید، ما هم پشتیبانی می‌کنیم. نگاه کردم، دیدم کسی پشت سرم نیست و کسی را ندیدم.» ایشان واقعاً برای خدا کار می‌کرد. اگر این‌گونه نبود، حضرت جواب نمی‌دادند. حضرت با آن فوریت جواب دادند، زیرا شایستگی او را می‌دیدند. اگر نمی‌دیدند، پیغام را برایش نمی‌فرستادند.

• شنیدیم در مورد ماجرای محل دفن‌شان صحبت کرده بودید؟

بله. چند سال قبل که مدال نوکری حضرت به سینه‌ام زده شد، ایشان نقطه‌ای را به من نشان دادند و گفتند دوست دارم در اینجا دفن بشوم، شما یک کاغذ به من بده. گفتم: آقای رئیسی! من زودتر از شما فوت می‌کنم و نفر بعدی ان‌شاءالله قدرشناسی می‌کند و این کار را انجام می‌دهد. گفتند: شما یک کاغذی بده. گفتم: من دلم نمی‌آید، نمی‌توانم چنین کاغذی بنویسم که جای قبر شما را مشخص می‌کند. هیچ وقت فکر نمی‌کردم شاهد فقدان این برادر عزیزم باشم. همیشه فکر می‌کردم قبل از ایشان از دنیا می‌روم. تصور این بود. ان‌شاءالله که با حضرت رضاع) محشور باشد.

• **پس رئیس‌جمهور شهید مابانی خیر هم بوده‌اند؟**
بله. در مناطق محروم سه درمانگاه ساخته شدند. ایشان زندگی ساده و پاکیزه‌ای داشتند. یکی از خصوصیات ایشان این بود که خیلی امام رضائی بود. وقتی حکم ریاست قوه قضائیه را از رهبر معظم انقلاب دریافت کرد، پیش من گریه کرد و گفت: نمی‌خواهم از نوکری حضرت رضاع) دست بردارم.

• زمانی که شهید آیت‌الله رئیسی حکم ریاست قوه قضائیه را دریافت کردند، واکنش ایشان چه بود؟

ایشان آن زمان خیلی منقلب بودند. می‌گفت: چون حکم آقاقت می‌پذیرم، والا اصلاً نمی‌خواهم. حتی به من گفت: شاید یک روزی دلم می‌خواست، ولی الان که مدال نوکری حضرت رضا را دارم، نمی‌خواهم. این هم صداقت ایشان است که گفت شاید در این یکی دو سال آخر می‌خواستم، ولی وقتی به اینجا آمدم دیگر نمی‌خواهم، اما چون آقا امر کرده‌اند، تسلیم هستم.

• از زیارت ایشان بگویید.

ایشان مقید بودند که در فرصت‌های مختلف، خودشان را به زیارت حضرت برسانند. گاهی اوقات آدم به مشهد می‌آید و یک زیارت هم می‌کند، ولی ایشان به نیت زیارت می‌آمدند. علاوه بر زیارت، صلوات هم انجام می‌دادند. مادرشان در قید حیات هستند. خدا ان‌شاءالله صبرشان بدهد و کمکشان کند.

• یعنی موضوعیت سفرهای ایشان، زیارت بود؟

بله، ایشان به مناسبت‌های مختلف می‌آمدند؛ ایام زیارتی، ایام شهادت امام رضاع)، بیست و سوم ذی‌القعدة که زیارت حضرت رضاع) است، عرفه، و مناسبت‌های خاصی که موقعیت پیدا می‌کردند. برای زیارت به مشهد می‌آمدند و آن هم زیارت‌های طولانی. اینجا جایی است که بتوانند راحت زیارت کنند، نه برای مردم مزاحمت ایجاد شود و نه برای خودشان. ایشان زیارت‌شان سه چهار ساعت طول می‌کشید.

• آیا این عادت حتی در دوره ریاست جمهوری هم ادامه داشت؟

بله. من از دوستان سؤال می‌کردم که آقای رئیسی کی مشرف شدند و کی رفتند؟ می‌گفتند: ساعت یک آمدند، اذان صبح نماز را خواندند و رفتند فرودگاه. حقیقتاً امام رضائی بودند.

• تقریباً آخرین باری که به زیارت رفتند چه زمانی بود؟

ایشان هفته قبل از شهادت‌شان به مناسبت کنگره حضرت رضاع) مشرف شدند و یک زیارت چند ساعته کردند و

زیارتی. یکی دو سفر عتبات عالیات و چندین سفر حج با هم بودیم. خیلی حال خوبی داشت و من به حالش غبطه می‌خوردم.

• از ویژگی‌های بارز شخصیتی شهید آیت‌الله رئیسی برایمان بگویید.

یکی از بارزترین ویژگی‌های ایشان انصاف بود. آقای رئیسی جوانی بود انقلابی و متصلب به نظرات امام عظیم‌الشان و بعد هم خلف صالح امام، رهبر عظیم‌الشان انقلاب. واقعاً معتقد و باورمند بود. اما در مورد دیگرانی که اعوجاجات و فراز و نشیب‌هایی در زندگی سیاسی‌شان به وجود می‌آمد، هرگز در قضاوت از دایره انصاف خارج نمی‌شد، حتی در حالی که حقیقتاً انقلابی بود. در مورد منافقین، آنچه را که امام به ایشان دستور داده بود، بدون هیچ مماشات و مسامحه‌ای انجام می‌داد. در دوره رهبری رهبر معظم انقلاب نیز همان اعتقاد و باورمندی را نسبت به رهبر عظیم‌الشان داشت، اما همچنان منصفانه رفتار می‌کرد. ایشان مسلط و مقید به اصول و مبانی انقلابی بود و در عین حال به اصول و ضوابط اخلاقی نیز پایبند بود.

• در مورد ساده‌زیستی ایشان بسیار شنیده‌ایم. شما در این باره چه نظری دارید؟

اگر بخواهیم به زبان معمولی حرف بزنیم، جنس آقای رئیسی جنس خوبی بود. خدا می‌داند این را دارم در خانه امام رضاع) عرض می‌کنم. خلاف اعتقاد نمی‌گویم. خیلی جنسش خوب بود. ذات خوبی داشت. ممکن است هر کسی، هر مدیری، هر سیاستمداری در حوزه کاری‌اش نگاه‌ها و سلیق دیگری داشته باشد، اما کسی نمی‌تواند در مورد خوش ذاتی و خوش جنسی آقای رئیسی حرفی بزند. اگر بگویید این طور نیست، حقیقتاً بی‌انصافی کرده. جنسش جنس خوبی بود. زندگی ساده‌ای داشت. برایش مقدور بود که از راه حلال برای خودش امکاناتی فراهم کند. نمونه‌اش ایشان سه سال تولیت آستان قدس بود. حق التولیه یک حق قانونی و مشروع است. ایشان حتی یک ریال هم برنداشت.

• یعنی اصلاً در آن مدت از آن استفاده نکردند؟

اصلاً. من که آمدم، صورتحسابی را آوردند و گفتند این حق التولیه سه سال آقای رئیسی است. گفتم در این تصرف نکنید. این حق التولیه و مال، شخصی است و ربطی به حرم ندارد. به آقای رئیسی گفتم: ما این را کنار گذاشته‌ایم، چه کارش کنیم؟ گفته‌ام تصرف نکنند. ایشان گفت: من نمی‌خواهم. اگر آستان زمین بدهد، این پول را ببرید دو سه تا درمانگاه بسازید و ما این کار را کردیم و درمانگاه ساختیم. این حق خودش بود، ولی برنداشت.

رئیس عزیز

ویژه‌نامه چهلین روز
عروج شهدای خدمت